

Timrå 2019-09-26
Näringslivskontoret

Ett år med: ”Policy för Näringslivsutveckling – Strategi för Norrlands bästa företagsklimat.”

Bakgrund:

Den 7:e december 2017 gavs Näringslivskontoret i uppdrag av kommunstyrelsen (KS:2017/327) att ta fram ett förslag på en näringslivsstrategi för Timrå kommun. Näringslivskontoret arbetade med detta under vintern/våren 2018. Bland annat genomfördes kampanjen #100företag100dagar, ett stort antal workshops, tillväxtanalyser och omvärldsbevakningar. Den 19 juni 2018 fattades beslut av en enhällig kommunstyrelse att anta ”Policy för Näringslivsutveckling – strategi för Norrlands bästa företagsklimat (KS:2018/223). Det här är en sammanfattning av Näringslivskontorets arbete med att implementera policyn i hela kommunen samt en sammanfattning av de aktiviteter som genomförts/genomförs inom ramen för de fyra fokusområdena: Attraktionskraft - Hållbar företagsamhet – Tillväxtattityd – Företagsservice och de 16 tillhörande prioriterade insatserna.

Sammanfattningsvis:

Den 24:e september 2019 presenterades Företagsklimatsrankingen www.foretagsklimat.se där alla kommuner i Sverige jämförs med varandra och Timrå rankades där som #2 i Norrland och #35 i Sverige när det gäller Företagsklimatet. Detta är det bästa resultat någonsin som Timrå kommun uppnått. Många av delresultaten är fantastiska (se bilderna i slutet av denna rapport) där det Allmänna omdömet (6:a i Sverige) och Service till företag (4:a i Sverige) är värd att lyfta lite extra. Där går också att se att de områden som Timrå tappar i, och som är fortsatta utmaningar framför allt kopplar till företagsamhet och nyföretagande. Områden som Näringslivstrategin belyser som viktiga områden.

I samband med beslutet om antagande av policyn så uppdrogs till Näringslivskontoret att genomföra en workshop med samtliga förvaltningar i kommunen för att implementera policyn brett. Under hösten 2018/våren 2019 genomfördes ett stort antal workshop där bland annat: Miljö & Bygghälsan, Kultur och Teknikförvaltningen, Kommunledningskontoret och Barn & utbildningsförvaltningen medverkat. Kvarstår Socialförvaltningen och Arbetsmarknadsenheten.

Bedömningen är att utfallet varit gott. Förståelsen för hur näringslivsfrågor bidrar till stärkt arbetsmarknad, som i sin tur bidrar till en starkare kommun, vilket i sin tur leder till ökad förmåga att tillhandahålla god kommunal service har stärkts bland kommunens medarbetare och ledning. Aktiviteten har inspirerat fler att strategiskt och operativt i respektive verksamhet arbeta med att stärka Timrå kommun ur ett Näringslivs-/Tillväxtperspektiv med målet att nå Norrlands bästa företagsklimat.

Fokusområden och prioriterade insatser – Det här har gjorts, effekter och kvarstående utmaningar och prioriteringar.

Hållbar företagsamhet

Entreprenörskap

Ungas entreprenörskap:

Ung Företagsamhet och Sommarlovsentreprenörerna är viktiga samarbeten som fungerar väl och håller på att utvecklas. Några nyckelaktiviteter under året har varit: 1/ Större workshop med intressenter för att stärka och samordna arbetet. 2/ Lärardag under höstlovsveckan där alla högstadie- och gymnasie-lärare under en halv dag fick arbeta med frågor kring entreprenörskap i skolan. 3/ Elev-dag under Näringslivsveckan där alla elever i åk 9 fick möta entreprenörskap och entreprenörer, UF och Timrå Gymnasium. 4/Sommarlovsentreprenörernas verksamhet under 2018 och 2019 som börjar skapa ett ”surr” bland ungdomarna i Timrå kring att företagande också kan vara ett yrkesval.

Kommentar: Arbetet har fallit väl ut, behöver fortsätta och ser ut att inom några år kunna göra stor skillnad. Här behöver vi fortsätta prioritera insatser.

Nyföretagande:

Prognosen för 2019 är en ökning på 11% när det gäller nyföretagandet i Timrå. Huruvida detta är ett tidigt tecken på en konjunkturförändring eller om det kopplar till det strategiska arbetet som gjorts på Näringslivskontoret är för tidigt att uttala sig om. Några nyckelaktiviteter under året har varit: 1/ Workshop för gemensam syn på utmaningen med alla aktörer/partners. 2/ Förtydligande och ökad kravställning på samarbetet med Nyföretagarcentrum där rådgivningen numera sker i Timrå och inte i angränsande kommuner.

Kommentar: En stor utmaning är att när en ny företagare startar ett aktiebolag så görs det oftast genom att företagaren köper ett färdigt lagerbolag. De flesta säljarna av lagerbolag är banker, revisionsbyråer och redovisningsbyråer. I huvudsakligen har alla dessa aktörer sin verksamhet i Sundsvall vilket innebär att utan aktiv handling från företagaren kommer det nya företaget ha sitt säte i Sundsvall.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen för företag i Timrå bedöms fungera väl men står inför framtida stora utmaningar. Det fungerar väl tack vare närheten till Sundsvall, Härnösand och Mittuniversitet. Utmaningarna ligger i den kraftiga tillväxten i Näringslivet. Under året har projektet #1000möten genomförts framgångsrikt. Detta är ett samarbete mellan AME, Integration, Arbetsmarknadstorget och Arbetsförmedlingen där långtidsarbetslösa deltar vid av Näringslivskontoret arrangerade aktiviteter, t.ex. Näringslivsfrukostar, för att träffa presumtiva arbetsgivare. Redan efter 5 månader hade 8 av 15 individer fått jobb.

Ekonomiprogrammet på Timrå Gymnasium har tillsammans med Näringslivskontoret utvecklat ett program där arbetsplatsförlagda utbildningsdelar ingår.

Under Näringslivsveckan 2018 medverkade MIUN med en så kallad ”Forskarlunch” som var välbesökt. Ett av syftena var att etablera fler direkta relationer mellan universitetet och företagen i Timrå.

Kommentar: Näringslivskontoret ser två viktiga frågor att adressera.

Det ena handlar om fler bostäder i attraktiva lägen. Här ser vi en risk för att de insatser som görs inte räcker till. Det andra handlar om kollektivtrafik. Främst då fyra områden: Trafik till och från Flygplatsen, turtäthet och helgtrafik för linje 201 (Sundsvall-Timrå-Härnösand), linje 120 Njurunda-Sörberge borde gå Njurunda-Söråker samt kollektivtrafik på industriområdet i Timrå som är mycket bristfällig.

Generationsskiften

I Timrå är ca 47% av företagen 65 år eller äldre.

Kommentar: I nuläget sker inga riktade aktiviteter eller projekt inom området vare sig lokalt i Timrå eller i regionen. Dialog förs i Näringslivschefgruppen Västernorrland men resurser saknas just nu för nya insatser. Den stora och på ett 10-års perspektiv allvarligast utmaning för Timrå kvarstår dock. Närmare 47% av företagen i Timrå är 65 år eller äldre och tillflödet av nya företagare är lägst i länet.

Enkelt till företagande

Som ett led i att få fler att starta företag är enkelheten att få råd och stöd när det sker viktigt. BizMaker, Nyföretagarcentrum och Almi är de tre viktigaste samarbetspartnerna för att lyckas med detta. I alla tre fall har samarbetet utvecklats väl under det senaste året och vi följer löpande utvecklingen. En utmaning som kvarstår är att hitta de som vill starta, här har flera olika försök misslyckats och flera aktiviteter fått ställas in.

För att underlätta att hitta rätt kontakter (Näringslivskontoret har 52 partners som bidrar) så togs det under hösten 2018 fram en enkel sammanfattande broschyr som nu till höstkampanjen 2019 #100procenttimrå tryckts i en uppdaterad version.

Sedan sommaren 2019 får alla som startar företag i Timrå ett brev med information och kontaktuppgifter till Näringslivskontoret samt till andra relevanta enheter/förvaltningar i Timrå kommun.

Kommentar: Detta är ett område som "rullar på", inga ytterligare insatser planeras och är i nuläget heller efterfrågade.

Hållbarhet och mångfald

Under det senaste året har Näringslivskontoret haft förmånen att få medverka till startande av två nya nätverk för kvinnor intresserade av företagsamhet, Hjärter dam och Bisnis Quinnor.

På Guldstegen 2019 delades det för första gången ut ett pris till årets Hållbarhets- och Mångfaldsföretag. Prisivärd var SCA och vinnare Tom Pall.

Kommentar: Området är viktigt och som tidigare nämnts är projektet #1000möten mycket lyckat. Inga nya insatser planeras eller prioriteras under det kommande året då effekten i förhållande till insats i ekonomiskt tuffa tider tarvar andra prioriteringar.

Digitalisering

Bron Innovation AB driver projektet Digitalt Industrilyft Medelpad. Insatser startade i samband med Näringslivsveckan (November-2018) och ett antal Timrå-företag har deltagit i ett utvecklingsprogram.

Tillsammans med ALMI erbjuder Näringslivskontoret alla företag i Timrå möjligheten att delta i kostnadsfria kurser online i digitalisering.

<https://www.almi.se/vara-tjanster/seminarier/digitalakademin/>

Kommentar: Bron Innovation riktar sin verksamhet allt mer mot Govtech istället för digitalisering i privat näringsliv. Med anledning av detta kommer Näringslivskontoret se över samarbetet och dialog förs med Timrå kommuns enhet för Verksamhetsutveckling/IT kring om de skall ta över styrelserepresentationen i Bron Innovation från Näringslivskontoret. Digitalisering som område avses inte prioriteras under 2020.

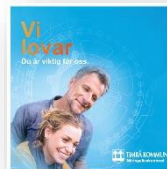

Attraktionskraft

Unikt erbjudande

Löpande träffas Näringslivscheferna i Sundsvall-Timrå-Härnösand med ambitionen att utveckla och stärka samarbetet. Tillsammans så arrangerade alla tre kommuner Näringslivsveckan www.naringslivsveckan.com med stor framgång, 650 deltagare för inspiration, utveckling och tillväxt. Näringslivskontoret har nu paketerat Timrås erbjudande till företag som vill etablera sig här med tre olika informationsbroschyrer. Under hösten 2019 planeras dessa även översatta till Engelska.

Kommentar: Samarbetet har haltat med anledning av Näringslivsbolagets utmaningar under vintern/våren 2019, har dock återupptagits under hösten-2019. Arbetet behöver prioriteras under 2020 för att vi gemensamt skall klara att attrahera de stora företagetableringarna.,

Stimulerande mötesplatser

I dagsläget finns ytterst få möjligheter för företag att hyra in sig på enstaka arbetsplatser i kontorshotell i Timrå. Möjligheten att hyra plats i Cooworking spaces av mer modern karaktär saknas helt. Detta är just nu en stor och allvarlig utmaning för Timrå kommun. Prognosen för nyföretagandet i Timrå är en ökning på 11% för 2019 samtidigt som allt fler av de nystartade företagen flyttar till Sundsvall för där finns lokalerna. Tillexempel ser vi hur många av de nya och unga företagarna väljer att placera sina verksamheter i anläggningar så som tillexempel:

<http://greatspace.se/>

<https://gronborg.nu/>

<http://www.metropolsundsvall.se/>

<https://tobaks.com/hink/>

<https://www.sidsjofastigheter.se/kontorshotellet/>

<https://www.harnosand.se/kultur--fritid/bibliotek--arkiv/sambiblioteket.html>

Kommentar: Cooworking och attraktiva miljöer kommer få stort fokus under kommande år, men det är svårhanterlig materia, speciellt i tuffa ekonomiska tider. Vi behöver agera möjliggörare och vi behöver få igång samarbete med en eller flera aktörer intresserade av att erbjuda likartade miljöer i Timrå snarast.

Stolta ambassadörer

En av de mest uppskattade aktiviteterna under 2018/2019 var de omtalade kaffemuggarna. Företagare i Timrå kunde "förtjäna" sin egen kaffemugg genom att ta en selfie framför en backdrop med budskapet "Stolt företagare i Timrå". På kaffemuggarna (som gavs ut i begränsad serie) fanns tre olika budskap: "Jag går före", "Jag tjänar mest" och "Jag lever längst". Fortfarande snart ett år sedan start spreds bilder i sociala medier från stolta företagare i Timrå.

Kommentar: Området kommer vara fortsatt prioriterat och det behövs ett långsiktigt samarbete med företagen i kommunen. Många är de företagare i Timrå som är stolta på riktigt över vårt Timrå och är goda ambassadörer. Kommande år handlar mest om att ta tillvara på den energin.

Notera: I den kampanj som pågår under hösten 2019 #100procenttimrå så kommer företagslotsen att träffa alla taxiåkare/förare som kör via flygplatsen för att inspirera och utbilda dem till att bli ambassadörer för Timrå kommun.

Strategi för besöksnäring & evenemang

Framtaget enligt uppdrag,

Besöksnäringssystem antaget av kommunfullmäktige (KF/2019-04-19).

Arbetet med att ta fram Besöksnäringssystemet pågick under hösten/vintern 2018/2019. Till stöd för arbetet hade Näringslivskontoret hjälp av en examensarbetare från mittuniversitetet som studerade Destinationsutveckling. Sammantaget ca 150 personer medverkade i arbetet och tre större workshops genomfördes.

Tillväxtattityd

Proaktivt arbete

Under det senaste året har många företag valt att köpa mark och etablera verksamhet i Timrå. Vi står nu inför utmaningar. Det finns inte så många möjliga industritomter kvar och det i sin tur riskerar leda till att företag etablerar på andra orter än i Timrå.

En annan stor och kvarstående utmaning är att det helt saknas större områden för energiintensiva etableringar (utöver Vivstavarv) i vår region. Energi kommer att finnas på Vivstavarv inom (sannolikt) ett år och det kommer finnas överskott av energi för att attrahera ytterligare en etablering av energiintensiv industri i storleksordningen 30-50MW. Dock erfordras förberedd mark som är konkurrenskraftig internationellt vilket vi till alla delar uppfyller förutom tidsprocessen från förfrågan till möjlig etablering. Detta utvecklas i samarbete med High Coast invest <http://www.highcoastinvest.com/> (KS/2018:484)

Det är högt tryck på Mark och exploateringsprocessen som också har en del utmaningar i att få ett effektivt samarbete att flyta enkelt mellan lika förvaltningar i kommunen.

Midlanda Centrum AB har under året begärt planbesked av Timrå kommun vilket också prioriterats av kommunstyrelsen. Sannolikt kommer det på 3-5 år sikt möjliggöra arbete med etablering av ett nytt verksamhetsområde för näringsliv (förutsätter dock att VA-frågan löses)

Till årets företagargala Guldstegen instiftades ett nytt pris ”Årets Tillväxtföretag” där Nordea var prisvärd. En kategori som efterfrågats av näringslivet med en önskan om att fler större företag också ska premieras.

Kommentar: För att säkerställa fortsatt tillväxt kommer det tarvas långsiktighet och investeringar i industrimark. Det är också av vikt att vi fortsätter utveckla och kvalitetssäkra processerna kring samordning av företagsärenden och mark/exploateringsprocessen.

Utbildning och innovativ utveckling

Arbetet kopplat till innovativ utveckling sker i huvudsak i samarbete med BizMaker och ALMI. Dels genom öppna aktiviteter dit alla företag är välkomna och dels genom samarbetet Näringslivskontoret/ALMI som går under namnet #100timmaraffärsutveckling.

Kommentar: Få företag vill växa och det tarvar stora insatser för att hitta intresserade företag. Få intressenter deltar också i de öppna insatserna/inspirationsaktiviteterna. Området kommer få mindre uppmärksamhet av Näringslivskontoret kommande 12-månaders period.

Goda exempel

Framgångsrik kommunikation från Näringslivskontoret där budskap som lönsamhet, starkt företagsklimat och tillväxt de sista åren har skapat ifrågasättande där det finns ett ifrågasättande kring prioriteringar och en motrörelse med kritik. Några ambassadörer bland Timrås företagare kliver fram och lyfter sin egen framgång. Guldstegen som är Företagarnas gala där framgångar firas har varit viktig för att lyfta förebilder.

Kommentar: Under 2020 så avser Näringslivskontoret öka insatserna för att kommunicera koppling mellan effekterna av starka företag och välfärd genom att visa på hur det hänger ihop: Starka företag -> fler jobb -> mindre försörjningsstöd -> mer skatteintäkter -> bättre välfärd = vård, skola och omsorg = livs kvalitet i Timrå.

Företagsservice

Servicedeklaration

Näringslivskontoret hanterar ca 500 företaganden per år. Ständigt pågår förhandlingar och dialoger med 80-tal projekt kopplat till tillväxt, etableringar och företagsservice som Näringslivskontoret hantera. Totalt möter kommunen företag i olika ärenden fördelat på alla förvaltningar många tusen gånger på ett år. Enbart Miljö & Byggförvaltningen hanterar ett par tusen kontakter med företag årligen. Näringslivskontoret har i uppdrag att samordna företagsärenden som rör mer än en av kommunens verksamheter.

Kommentar: På sikt är förhoppningen att kunna mäta kundnöjdhet i alla kontakter med företag. Just nu är det arbetet nedprioriterat. Näringslivskontoret mäter enligt antagen servicedeklaration sina egna insatser. Statistik för det gångna året visar i delårsrapporten på gott resultat, men en stor utmaning står för dörren i samband med eventuella kommande ekonomiska besparingar inom området företagsservice.

Ambassadörskap

Ledningsgruppen för Timrå kommun har beslutat initiera en förstudie kring hur ett förvaltningsövergripande arbete i syfte att stärka medarbetares ambassadörskap skulle kunna se ut. Arbetet leds av Näringslivskontoret i samarbete med Kommunledningskontorets HR-resurs.

Kommentar: Förstudien startas upp först under senhösten 2019 med målet att återrapportera till ledningsgruppen för beslut om projektstart under våren 2020.

Hållbar upphandling

I september 2019 lanserades en ny e-tjänst ”Konkurrerar vi osunt” och ett konkurrensråd instiftades bestående av Ekonomichef, Upphandlingsstrateg och Näringslivschef. Under hösten 2019 startar arbetet med att hitta en modell för att mäta andelen av kommunens inköp som köps närlevererat/närproducerat för att under kommande år kunna vara grunden för en översyn av området i syfte att skapa tillväxt i företag med verksamhet/säte i Timrå genom kommunens inköp.

<http://www.timra.se/naringsliv-och-arbete/foretag-stod-och-radgivning/osund-konkurrens/>

Kommentar: Ett viktigt område som kommer tarva en lång process, men kan om det lyckas bidra både till bättre ekonomisk hushållning i kommunen och till tillväxt i regionens företag. Förbörningsvis kan vi under vintern 2020 också lansera tjänsten "Sköter vi våra inköp".

Utökad tillgänglighet

Förväntningarna från företagen på kommunen ökar på hur, var och när vi skall vara tillgängliga för företagens frågor. Både "IRL" och "Digital". Näringslivskontoret driver det interna projektet "DDTNLK – Det digitala tillgängliga näringslivskontoret" som är ett långsiktigt arbete som omfattar alla delar av verksamheten där enkla tjänster som en onlinechatt på Facebook till kontorets fysiska öppettider och lokaler ses över. Projektet drivs inom ramen för ordinarie verksamhet.

Kommentar: I arbetet ser vi över möjligheten att NLK kan bidra till av vara möjliggörare för olika Cooworking-lösningar i kommunen såväl som vår närvaro i alla kommunaldelar.

Notera: under hösten 2019 genomförs kampanjen #100procenttimrå. Under den kampanjen kommer näringslivskontoret tillfälligt då och då "flytta ut till" andra lokaler i andra områden för att nå så många företag som möjligt på så många orter i Timrå som möjligt.

Effektlogik

I samband med antagandet av Policy för näringslivsutveckling – strategi för Norrlands bästa företagsklimat så antogs också en modell för hur vi kan följa effekter av fokusområden och prioriterade insatser. Inför antagande av kommande styrmodell och framtida uppföljning av kommunens verksamhet som helhet (rapportering av styrtal) så kommer delar av dessa redovisas där.

I nuläget ser vi på Näringslivskontoret över vilka av indikatorerna som fortfarande är aktuella. Flera av dem blev kostsamma och svåra att följa i samband med att Tillväxtanalys lades ner och ytterligare en del indikatorer är inte längre tillämpliga. Samtidigt så har vi under året hittat andra områden vi anser intressanta att följa.

Indata är inhämtat för tre perioder: Jan-juni 2018, juli-dec 2018 samt (pågår) jan-juni 2019. Efter det kommande årsskiftet är ambitionen att sammanställa på ett överskådligt sätt för att erbjuda möjlighet att möta och följa upp fokusområden och insatser.

Får vi effekt av våra insatser, är prioriteringarna de rätta och finns det områden som saknas.

Några avslutande kommentarer

Policy för Näringslivsutveckling – Strategi för Norrlands bästa företagsklimat är och har varit ett viktigt dokument/plattform för att stärka näringslivet i Timrå. Då inte bara för uppdraget att nå målet Norrlands bästa företagsklimat utan också för att bidra till tillväxt i kommunen.

I denna rapport omnämns inte de verksamhetsområden som Näringslivskontoret verkar inom som särskilda delar (Näringslivsutveckling – Besöksnäring – Landsbygdsutveckling – Inflyttningsservice) utan rapporten är fokuserad på just målet Norrlands bästa företagsklimat.

Näringslivskontoret ser att det finns utvecklingspotential bland annat inom områdena:

- Inflyttningsservice.
- Närvaro på nationella arenor i tillväxtsyfte.
- Arbetet med att attrahera större fastighetsföretag med inriktning på flerfamiljshus
- Arbetet med att attrahera internationell flygtrafik.

Flera av dessa områden är inte Näringslivskontorets ansvarsområden, men de angränsar till viktiga fokusområden i Näringslivsstrategin.

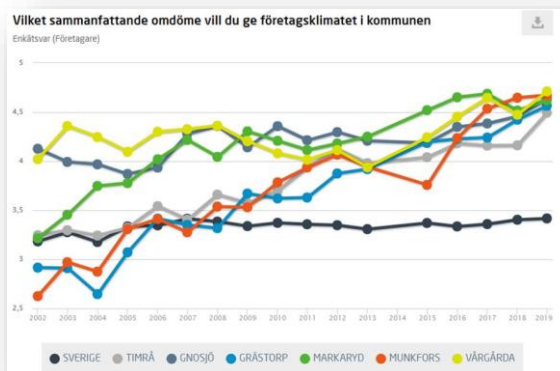
För Näringslivskontoret

Christian Söderberg
Näringslivschef

Företagsklimat 2019

↑/↓	ENKÄTFRÅGA	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
↑ 4	Service till företag	4	8	8	6	10	11	18	23	46	53
↑ 11	Sammanfattande omdöme	6	17	11	11	15	10	9	19	70	94
↑ 10	Tjänstemäns attityder till företagande	7	17	21	14	18	5	8	29	47	80
↑ 14	Kommunpolitikernas attityder till företagande	9	23	21	9	22	10	8	57	46	85
↓ 3	Vägnät, tåg- och flyg	11	8	3	8	18	11	11	25	42	49
↑ 18	Tillämpning av lagar och regler	13	31	19	50	17	39	22	33	74	88
↑ 50	Medias attityder till företagande	13	63	62	40	85	31	21	101	160	78
-	Tele- och IT-nät	23	23	33	14	82	41	61	51	34	86
↑ 42	Skolans attityder till företagande	31	73	48	26	80	82	28	197	136	63
↑ 129	Tillgång till kompetens	32	161	40	77	136	133	90	104	179	151
↑ 100	Allmänhetens attityder till företagande	58	158	130	140	182	181	112	208	232	223
↓ 34	Konkurrens från kommunen	60	26	97	46	127	94	91	171	176	138

RANKING: STATISTIK

Här kan du se hur kommunen har placerat sig i de delrankingar som baseras på statistik från SCB och UC.

↑/↓	FAKTOR	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
↑ 10	Andel i arbete	112	122	141	154	149	158	178	159	151	146
↑ 2	Marknadsförsörjning	130	132	144	151	150	151	145	159	160	153
↓ 51	Entreprenader	178	127	173	205	169	173	210	144	166	181
↑ 7	Kommunalskatt	231	238	238	244	189	198	213	235	253	255
↓ 11	Företagande	261	250	262	265	269	271	273	269	265	264
↑ 4	Nyföretagsamhet	274	278	256	231	240	230	254	266	195	-